

TORONTÁL

Ára	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel Bećskerek, Obilityeva (Zápolya) u. 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:	Ára
1	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21	Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Egész ővre . 300 D Negyedővre . 75 D Félővre . 150 D Havonta . 25 D	1
Din	Sürgőnycim: Torontál, Veliki Bećskerek		Hirdetések díjszabás szerint Megjelenik naponta délben	Din

Rémhír a római tárgyalások megszakításáról.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Beograd, jul. 25.

Az egyik beogradi lap azt írta, hogy az SHS állam és Olaszország delegátusai között a Rómában folyó tárgyalások során a fiúmei kérdésben oly nézeteltérések merültek fel, hogy könnyen szakadásra kerülhet az őgy.

Hivatalos helyről kategórikusan megcáfolják a hírt azzal a megjegyzéssel, hogy a tárgyalások a legbékésebb szellemben tovább folynak és szó sincsen szakadásról.

Aláírták Lausanneban a békét.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Lausanne jul. 25.

A város valamennyi háza a békeszerződés aláírásának tiszteletére zászlódszibe őltözött. Mindenfelé csupa virág és zászló. A nevezetes és történelmi okmányt őlsőnek a török delegáció tagjai írták alá, majd Anglia, Franciaország, Olaszország és Japán következtek. Görögország nevében Venizelos, Románia nevében Diamandi írja alá a szerződést.

A Bethlen—Prónay-űgy.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Budapest, jul. 25.

A Bethlen—Prónay-űgyben váratlan fordulat állt be. Prónay ugyanis nem hajlandó belenyugodni az ismeretes jegyzőkönyvi elintőzésbe, mert a jegyzőkönyvet lezárták anélkül, hogy előzetesen őrtésítették volna, amint ő azt kikötötte. Eppen ezért Prónay saját segédeit, Jankovich Bésán Endre grótot és Láng Mihály bárót Abonyi András ezredessel és Rác Vilmoossal provokáltatta.

űj táviradvonalok.

— Beogradi tudósítók jelentése. —

Beograd jul. 25.

A posta- és táviradaűgyi miniszterium elhatározta, hogy űj táviradvonalakat őpit, amelyek intenzívebbé teszik a szomszédállamokkal való őrintkezőst. A tervezet szerint űj vonal létesül Beograd—Subotica—Budapest—Prága között, amely százhetvennyolc kilométer hosszú. A másik vonal Novi Sadon és Novi Becejen át ősszekötőtetést létesítene Romániával.

A belföldön is szaporítják a vonalok számát egyetlen darabbal. Beograd—Pansevo—Bela Crkva között tervezik felőpíteni a szóbanforgó űj szakaszt.

Radics Stepan mentelmi jogát felfűggesztették.

Elnapolták a parlamentet. — Viharos űlés.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd jul. 25.

A szkupstina ma délelőtti űlése a rendes űléseknel jóval hosszabb volt, miután a mai űlés tárgysorozatát egyfolytában kívánták letárgyalni, hogy a Ház a nyári szűnetre elnapolható legyen.

A tárgysorozat őlső pontja az elemi károsultak felsegőyezéséről szőlő törvényjavaslat részletes vitája volt. A javaslatához hozzászólta a vita során Moszkovljevics, Radoszavljevity és Agatanovics. Moszkovljevity azon az állásponton volt, hogy az elemi károk elleni biztosítás ne legyen fakultatív, hanem tőtesék kötelezővé, mert a nép még nem őrett meg arra, hogy felfogja a biztosítás fontosságát. A felszólalónak hosszú beszédben válaszolt Trifunovity Márko törvényegysősítő miniszter, beszédét azonban folytonos közbeszólásokkal zavarták, űgy hogy az űlést egy izben fel kellett fűggeszteni.

A vita befejezőse után szavazás alá boesátották a törvényt, amelyet 107 szavazattal 58 ellenében őlfogadtak.

Ezután ugyancsak viharos hangulat mellett tőrték át a napirend második pontjára, a mentelmi bizottság jelentésének megvitátására. Ismeretes, hogy a mentelmi bizottság több más képviselő között Ra-

dics Stepan mentelmi jogának felfűggesztését is javasolta.

A klerikálisok akik egyébként is mint a horvátok szövetségesei szerepelnek erőlyesen tiltakoztak ez ellen és a mai űlésen nyilatkozatot is olvasott föl Susnics képviselő Radics védelmére majd, hogy tiltakozásuknak jelét adják, őlhagyták az űléstermet.

Dr. Wilder demokrata képviselő ugyancsak hozzászólta a mentelmi bizottság határozatához, azt állítva, hogy ebben politikai célzatosságot lát.

Uzunovics, a határozat őloadója megindokolja a határozatot, kijelentve, hogy itt semmi különös aktus nem tőrténik, csupán egy bírői formalitás őlvégzéséről van szó. A szkupstina azután 2 őra után szőtőbbséggel őlfogadta a mentelmi bizottság határozatát és Radics Stepan mentelmi jogát felfűggesztette.

Az űlés befejeztével a Ház őlnőke a szkupstínát a Ház hozzájárulásával szeptember 20-ikáig őlnapolta.

A szkupstina őlnapolását sok képviselő meg sem várta, mert már tegnap este őlhagyták a fővárost. Az őgész nyári szűnet alatt ősőndes lesz a politikai őlet és szűnetelni fog. Az őgyedűli őlénkséget a mindinkább közeledő községi választások fogják majd meghozni.

A magyar politikából.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Budapest, jul. 25.

A mai nemzetgyűlésen hat interpelláció volt bejegyezve, köztük Horváth Zoltáné, aki a miskolci katolikus gimnázium Habsburg-propagandája miatt interpellált. Az intézet őrtésítőjében ugyanis fölőmlítették, hogy Ottó névnapján miséztek és hódoló táviratot küldtek neki. Horváth újságírók őlőt-

űgy nyilatkozott, hogy a kormány-nak nemcsak a köztársasági, hanem a Habsburg-propaganda őlfőjtását is komolyan kell vennie.

Hegedűs György interpellációt jegyzett be a parlamentben és a sajtóban folyó őzgatásokért. A községi intézmények megtámadásáért, keresztény szervezetek megvádolásáért, a szabadkőművesség tulkapásáért és a köztudatban őlő megvesztegetésekért.

TŐZSDE

Julius 25.

Beograd. (Zárlat.) London 435, Páris 56250, Newyork 9440, Genf 169350, Milano 413, Prága 28350, Berlin 0020, Wien 0133, Bukarest 7890, Budapest 085, Amsterdam 3720, Bruxelles 465.

Zürich. (Zárlat.) Berlin 0009 és fél, Budapest 004, Newyork 559 és fél, Milano 2440, Prága 1665, Wien 00077 és háromnegyed, Szófia 555, Bukarest 287 és fél, Varsó 00037, Beograd 600, London 2572, Páris 3300.

Budapest. (A őevizakőzpont hivatalos őrfolyamai.) Berlin 3—440, Wien 1550—1720, Newyork 11190—11690, Páris 660—697, London 51440—53440, Milano 488—522, Prága 333—353.

Paris és Brűssel azonos alapelveken felelnek az őngol jegyzékre.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Páris, jul. 25.

A Páris és Brűssel közti őszmőcsere az őngol jegyzék fölött folyamatosan van. A megbeszélések még őredménytelenek. Egyelőre még ősmertetlen, hogy közös vagy külön választ adnak-e, ami azonban azonos alapelveken fog felőpülni.

Konstantinápoly kiűrtése folyik.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Konstantinápoly, jul. 25.

Az Unio flottája ma őlhagya a kikötőt. Konstantinápoly végleges kiűrtése most már csak napok kérdése, űgy hogy őugusztus őlején a török hadsereg már bevonult a városba.

A végleges francia döntés.

Páris, jul. 25.

Az őngol jegyzék őgyében a franciák még mindig nem döntöttek. A végleges minisztertanács ebben az őgyben Millerand őlnőklete alatt őugusztus másodikán űl őssze Rambonilletben.

Németország válságos órái.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Berlin, jul. 25.

A németországi helyzet őgyre fenyegetőbb mérveket őlt. A tömeges űjra űrrá lesz a radikális hangulat. Hír szerint a kormány őgész Poroszországban beűlt minden politikai gyűlést, űfal büntetést és általában minden politikai demonstrációt.

A pártok valamennyien a kritikus helyzettel foglalkoznak. Katasztrőfális, hogy a őollár őrfolyama 414000 márkára őmelkedett. A kormány a helyzet könnyítésére az ősszes pártokkal tanácskozni kezdett. A szocialdemokrata-párt űj márkajavitó tartalékalapot sürget, amelyet őgy belső aranykőlesőn felvételében lát. Az űj kőlesőn tiz-tizenkét ővi lejáratu lenne őt dolláros vagy husz aranymárkás legkisebb őimletekkel.

A birodalmi jegybank tegnap teljesen pőnztelesen állott. A legnagyobb summákat ezer és őtezer márkásokban kőnyyszerűltek kifizetni. Számos őgyény kielégítetlen maradt, mert a jegybank készleteit a Ruhr-vidékre kellett küldeni.

A központi járás kihágási ügyeinek statisztikája.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jul. 26.

Érdekes statisztikát állított össze Stefanovity N. központi járási szolgabíró, a kihágási rendőri büntető bíró, az 1923. év első felében történt kihágásokról. A kimutatás érdekes adatokkal világít rá a kihágási ügyosztály munkájára s egyúttal figyelmeztetésül szolgál a közönség részére, hogy melyik kihágási paragraffal került leginkább ellenébe a lakosság.

A statisztika szerint az 1923-ik év első felében beérkezett négyszázegy kihágási feljelentés. Négyszázegy esetben megindították a kihágási eljárást. Terhelt, tanu és feljelentő gyanánt kihallgattak ezernégyszázhárom egyént. Elítéltek ezerszáznyolc személyt, felmentettek pedig ötvenhatot.

Az elítéltek közül mezőrendőri 25, vízrendőri 11, állategészségügyi 174, utrendőri 16, ipariügyi 32, vadászati 5, halászati 10, záróra be nem tartási 31, engedély nélküli fegyverviselés 27, határátlépési 2, hivatalos közeg megsértése 8, éjjeli csendháborítás 22, engedély nélküli építkezés 10 és végül munkásbiztosítási kihágás miatt 28 személyt büntettek meg.

Az elítéltek között volt: 527 szerb, 3 horvát, 66 szlovák, 90 magyar, 237 német, 182 román és végül 3 cigány.

Az elítéltek lakóhelyük szerint így oszlottak meg: begasvetidjuradji 81, törzsudvarnoki 18, beloblato 48, botosi 74, velikitoraki 76, gornjamuzsljai 38, ernesztovaci 29, ceskai 23, jankovmostji 19, katarinovaci 64, kleki 15, lazarevoji 22, lukinoseloi 12, malitoraki 35, zsigmondifalvai 12, magyarszentmihályi 25, elemiri 3, itebeji 26, orlovati 17, perlezi 81, banatskidvori 11, rudolfsgnadi 39, srpskiaradaci 11, srpskielemiri 129, srptkiitebeji 79, románecskai 61, szlovácskiaradaci 17, más járásbeli 33, összesen 1108 személy.

A kirótt pénzbírság az 1108 elítélt egyén után kitett 55331 dinárt.

A kirótt 55331 dinár pénzbírságból az első felében befolyt 41080 dinár, a többi behajtás alatt áll.

Megtébolgyodott egy ismeretlen uriaszony.

Nem tudják megállapítani a személyazonosságát.

Beeskerek, jul. 26.

Tegnap délelőtt furesa látványosságra futottak össze a harmadik külkerület lakói. A tizenhét éves számú ház előtt egy elegánsan öltözött uriaszony nagy gesztikulálás közepette önmagával beszélgetett, majd indulatosan kiabálni kezdett. A jelenetre rövidesen nagy néptömeg gyűlt össze, mely láthatólag meglepte a furesán viselkedő uriaszonyt. Egyideig még farkasszemet nézett a báméskodókkal, majd benyitott Giljum Péter gazdálkodó házába, ahol a lakók előtt, minden bevezetés nélkül életkörülményeiről beszélt. Mivel magaviseletéből kétségtelenné vált, hogy az uriaszony idegei megbomlottak, értesítették a rendőrséget, amely a szerencsétlen nőt ideiglenesen a

Ujra előtérben a Balkán államok szövetsége.

Nincsity külügyminiszter elutazott Szinajába.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd jul. 25.

Nincsity Momesilo dr. külügyminiszter Petrovity kabinetfőnök kíséretében Romániába utazott, ahol a kisértente többi külügyminiszterrel együtt részt vesz a szinajai konferencián. Az értekezlet augusztus harmadikán kezdődik és három napig tart. A legújabb jelentések szerint Lengyelország és Görögország nem képviselteti magát a konferencián. A két ország kormánya bukaresti követi által fogja figyelemmel kísérni a döntő jelentőségű határozatokat.

Korosec dr. klerikális pártvezér lapjában a Ljubljánban megjelenő „Slovenac”-ban vezércikkét közzölte a szinajai konferenciáról. Korosec dr. a cikkben azt állapítja meg, hogy a kisértente külügyminiszterei július 28-án aktív mértékkel fognak megjelenni Szinajában.

ing Nincsity Momesilo dr. csak passzívakat visz magával. Nincsity programján szerepelnek többek között a következő fontos kérdések:

A Bulgáriával való viszony meggyengülése.

Az Olaszországgal szembeni feszült viszony. Albániára gyakorolt befolyásának az ügye.

A Magyarországgal szembeni viszony tisztázása.

Korosec dr. cikkében elítéli Románia albán politikáját és kifogásolja hogy erőnek erejével egy román herceget akart az albán trónra ültetni.

A Balkán békéjét a lap szerint a legjobban úgy lehetne megőrizni, ha egy balkán szövetséget létesítenének amelybe az SHS államon kívül bekerülne Bulgária, Románia, Görögország és Albánia.

Megkezdik a Beograd—Pancsevo hid építését.

Beograd, jul. 25.

Jól informált helyről szerzett információ szerint a pancsevo vasutépítő bizottság elhatározta, hogy a hatalmas vashid építését még a lét folyamán megkezdik. A tervzet már elkészült s az építő bizottság most csak az anyag megérkezését várja, hogy a munkálatokat megindítsa.

A tervzet szerint a hidat a beogradi közbiztonságnál emelik és egyenesen szemben éri el a bánági határt. Hossza kilencszáz méter lesz.

A vasuti hid kétemeletesnek készül, melynek mindegyike nyolc méter széles. Az alsón a vasutak közlekednek, a másodikon pedig a villamos és a kocsik, valamint a gyalogközlekedést bonyolítják le.

A vasuti hid értékét háromszáz millió dinárra becsülik. A Pancsevo körüli mocsarak lecsapolása közel 400 milliót emészt fel. A nyersanyagokat a jóvátétel számlájára Németországból rendelik.

rendőrségen helyezte őrizet alá, nehogy esetleg kárt tehessen magában.

Az uriaszony neve és lakhelye teljesen ismeretlen. Minden erre vonatkozó kérdezősködés eredménytelenül járt. A legtöbb esetben egyáltalában nem felel, vagy másról beszél. Annyit azonban mégis sikerült megállapítani, hogy a szerencsétlen urinő nem beeskereki származású, hanem vidéki. Rokonainak említésénél megjegyezte, hogy az egyik kiskindai. A rendőrség ez irányban is érdeklődött, az ottani rendőrség vezetője azonban kijelentette, hogy az ismeretlen kiletének kiderítésére indított nyomozás eredménytelen maradt.

Az elmeháborodott uriaszony életkora ötven év körüli lehet. Ruhájáról kétségtelenül megállapítható, hogy jó módban él. Kezén több értékes gyűrűt hord, amelyekben azonban nem találtak monogrammot, úgy ez sem szolgáltatott nyomot a vizsgálat folytatására.

A rendőrség a nyomozás befejeztével elszállítja az uriaszonyt a novakanjizsai elmeegógyintézetbe.

HIREK

Jul. 27.

1794-ben Robespierre bukása.

Baró Dániel Ernő meghalt. Budapestről jelentik, hogy báró Dániel Ernő nyolcvan éves korában Balatonfüreden meghalt. Dániel Ernő volt a millenáris kiállítás megszervezője és ezért nyerte el annak idején a báróságot. Több ízben volt a parlamentnek tagja, majd kereskedelmi miniszter. Ő volt a felvetője a vöröstoronyi vasut építésének. Alatta módosult a zónarendszer. Báró Dániel Ernő nagy szerepet játszott az ország gazdasági életében és számos nagy kereskedelmi és ipari vállalat élén állott.

A Szellem, Szász Zoltán nagynevű publicistánk folyóirata, telve a kitűnő író érdekes írásaival, kapható az Orient-vállalatnál (Torontál kiadóhivatala). A vaskos könyv ára 10 dinár.

Esperanto kongresszus. Berlinből jelentik, hogy az esperanto világkongresszust augusztus elején nyitják meg Nürnbergben.

A vaskirály Beeskereken, július 26-án és 27-ikén a Kaszinóban érdekes mutatványokkal szórakoztatja a közönséget a Vaskirály. Polgári nevén Heinz Ferrónak hívják s mindössze husz éves. Bejárta az SHS állam fontosabb városai közül Zagrebot, Beogradot, Zemunt, Pancevot, Vrsacot és Bela Crkvát, ahol mindenütt nagy sikert aratott. Két napon át Beeskereken produkálja magát előreláthatólag hasonló nagy siker mellett. Mutatványai között, amelyek bámulatba ejtették már nagyvárosok közönségét, szerepel többek között egy szám, amelyben a mester 1000—1200 kg követ töret szét a mellén. Másik mutatványa pedig, hogy husz személyt és két lovat enged át a testén. A szenácó erejével fog hatni a vaskirály azon mutatványa, amelyben dinamitgolyókat lövet a szájába. Hogy mennyire biztos a mester a dolgában, mutatja az, hogy tizezer dinár jutalmat ad annak aki utánozni tudja mutatványait. Az elődást este fél kilenc órakor kezdik.

Kultura Művészeti Társulat címen művészet pártoló csoport alakult melynek célja, hogy a képzőművészek munkáit az ország kisebb városaiban is megismertesse. A társulat az internacionális művészfelfogás híve és szerb, orosz, francia, magyar, német, lengyel, olasz, belga stb. művészek műveiből rendezett kollektív kiállításával az ország minden számottevő városában sikerrel mutatkozott be. A Rózsában rendezett kiállítás anyagából kimagasló M. Pejanity szerb akadémiai festő „Fogolytáborban” című képe, mely a nezsideri fogolytáborban készült. Elsőrendűek a világhírű orosz karikatúristának Golovenenkó aktuális karikatúrái. Golovenenkó neve a világ összes kulturcentrumaiban ismert. Körmendi Ferenc magyar mesternek és Krón grafikusnak műve minden érdeklődő figyelmét megérdemlik. A társulat legközelebbi kiállítását Blédben tartja meg a királyi pár otartózkodásának ideje alatt.

A magyar korona romlásával kapcsolatban Budapesten rettenetesen drágul minden. A zsir hateres korona, a tej ötszáz, a borju- és sertéshus hateres, a marhahús négyezeröttszáz, a teavaj hateres, a szőlő kilója háromezer korona.

Az orvosi kamarákról szóló rendelet szövege pontos magyar szövegben izléses füzetben kapható az Orient-vállalatnál (Torontál kiadóhivatala). A minden orvost érdeklő nagyfontosságú rendelet ára 30 dinár.

A Philatelia bélyeggyűjtési folyóirat legújabb, 6-ik száma megjelent érdekes tartalommal. A folyóirat ára 7 dinár és kapható az Orient hírlapterjesztő vállalatnál (Torontál kiadóhivatala).

• Atutalások, hitellevelek és csekkek az összes bel- és külföldi piacokra, valamint valutabiztosítások árukivitelre kaphatók — a beogradi pénzügyminisztérium felhatalmazása alapján — a Szerb Szövetkezeti Bank R.-T. fiókjánál (Srpska Zadrúzna Banka D. D.), Veliki Beeskerek. — Telefon 43 és 47.

* Kultura művészeti társulat internacionális nagy képkiallítása a Vojvodina (Rózsba) szálló utcai helyiségében. Szerb, orosz, magyar, német, lengyel hirneves művészek munkái. Belépés díjlan. Nyíva d. e. 9—1-ig. d. u. 3—8-ig. 1923 július 23-31 20-áig.

Budapesti és zagrebi tőzsdei megbízások, ingatlanok, ingók vétele és eladása legelőnyösebben **Lóza Zsiga** bizományi irodájában Veliki Beeskerek, Brigadira Risztitya (Aradáci) utca 168. Telefon 240.

• **Áttulásokot és csekkkiadásokat** — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — **Wien, Prága, Budapest, Berlin Temesvár** valamint a többi összes külföldi piacokra, továbbá exportőrök részére **valutabiztosításokat** legjutányosabban eszközöl a **Nagybeeskereki Takarékpénztár, Veliki Beeskerek, Koronaszálló épület. Telefon: Pénztár 16. Vezérigazgató 52.**

• **Nikkelezni, galvanizálni Krausz-nál Veliki Beeskerek. Telefon 329.**

Tisztázódtak az elvámolásokról kérdések.

A kamara választ kapott távtrati felterjesztésére.

— A „Torontól” tudósítójától. —

Beeskerek jul. 26.

A beeskereki vámhivatal megnyitása óta vita tárgyát képezi, hogy a gyárosok, kereskedők és iparosok közvetlenül is érintkezhetnek vásárlási ügyekben a hivattal, vagy pedig kötelező a vámszállítók igénybevétele. A kérdést különféle módon magyarázzák, úgy hogy ebben az ügyben teljes bizonytalanság uralkodott. A bányai kereskedelmi- és iparkamara tegnap kelt közlésével végre tisztázta a régóta kísértő problémát s megszüntette a kérdés körül keletkezett kételyeket.

A kamara közlésében elmondja, hogy a gyárosok, kereskedők és iparosok maguk is elintézhetik a vámhivatalnál a vámbeljelentéseket, tehát a vámszállítók igénybevétele nélkül is érintkezhetnek ilyen ügyekben a vámhivattal. A kamara annakidején sürgönyileg felterjesztést intézett a fővámgazgatóságához, amely ilyen szellemben utasítást is küldött a vámhivatalnak.

Mivel azonban a vám alá eső áru bejelentése meglehetősen jártasságot igényel, a kamara azon a véleményen van, hogy vámszallítók elkerülésével, tehát közvetlenül csak azok érintkezzenek a vámhivattal, akik olyan árucikket kapnak, amelyek elvámolásánál nincsen komplikáltabb eljárás. Ilyen áru többek között a fa, szén, mész, gép és gépalkatrész. Más árucikkek elvámolásánál a kamara nem ajánlhatja az érdekelteknek, hogy a bejelentéssel járó kockázatot viseljék, mert a vámdeklaráció téves kiállításánál az illető súlyos pénzbírsággal sújtják.

Krumenacker István
nyug. vasuti főfelügyelő vállal fuvarlevél felülvizsgálást és vasuti szállítástól eredő mindennemű visszereseteket (hiányok, sérülések és határidő túllépések).
Vel. Beeskerek, Etvesova u. 5.

Egy wieni cég érdekes ajánlata.

Vagonokat bocsátana az SHS. állam rendelkezésére.

— A „Torontól” tudósítójától. —

Beeskerek, jul. 26.

Egy wieni kölcsönző cég azzal az ajánlattal fordult a beeskereki kereskedelmi- és iparkamarához, hogy az SHS államnak kölcsönképpen rendelkezésére bocsájt két-háromszáz fedett vagon. A javaslat szerint a kölcsön meghatározott időre a kiviteli szezon tartamára szólna.

A bányai kereskedelmi- és iparkamara magáévá tette az érdekes ajánlatot és felterjesztést intézett a kereskedelemügyi minisztériumhoz, amelyben a javaslatához egyúttal a legkedvezőbb mederben szerkesztett véleményét is megírta. Részletesen kifejtette ebben, hogy az SHS államban legalább is még öt-hatezer

fedett kocsira volna szükség a bel- és külkereskedelem rendes, zavartalan lebonyolítására s így minden ajánlatot, amely enyhíteni igyekszik a kereskedelem gyors vérkeringését megbénító vagonhiányt, kész örömmel kell fogadni. A wieni cégtől felajánlott kétszáz vagon természetesen nem fogja megszüntetni a vagonhiányt, de mindenesetre lényegesen hozzájárul a helyzet megjavításához. A kamara véleményében azt is indítványozta hogy a használatra kapott vasúti kocsikat még az ősszel helyezték forgalomba.

Az indítvány elfogadása esetén az osztrák vagonokat az őszi és téli időnyre vennék igénybe.

Merénylettero

Csicserin ellen.

A lausannei gyilkosság előzményei

Genf, jul. 25.

Genfből táviratozzák: A Tribune de Geneve közleményt hoz Vorovszki lausannei szovjetdelegátus meggyilkolásának előzményeiről. A lap a közleményhez anyagát a vizsgálóbírónál lévő aktákból veszi, tehát értesülései feltétlenül hitelesek. A cikk szerint Conradi tettét Polinnel, a genfi régi orosz vöröskereszt titkárával régóta előkészített és már április 13-án Berlinbe ment, hogy ott Csicserint, Krassint és Behrens admirálist meggyilkolja. Nem találta őket ott, tehát Svájcba tért vissza, ahol Polinin tanácsára elhatározta, hogy Vorovszkit öli meg. Polinin maga is Lausanneba ment Genfből, hogy a terepet tanulmányozza. Conradi lerészelt a golyók hegyeit, hogy hatásosabb sebeket ejtsenek. Polinin a vizsgálóbíró előtt kijelentette, hogy mint a lausannei konferencia hitelesített hírlapírója, sokat forgott az újságírókörökben. Arra a kérdésre, hogy miért tanácsolta Conradinak Vorovszki meggyilkolását, azt felelte, hogy azért, mivel Vorovszkit különösen alkalmatlannak találta arra, hogy Szovjetoroszország érdekeit Lausanneban megvédje. Polinin végül kijelentette, hogy ha Conradinak nem sikerült volna tettét elkövetni akkor is ölte volna meg Vorovszkit.

A Tribune de Geneve megjegyzi végül, hogy a terjedelmes aktanyag olvasásakor az ember azt a benyomást nyeri, hogy számos, még ismeretlen egyén szerepelt a gyilkosság kulisszái mögött. A törvényszéki tárgyalás még nagy meglepetéseket fog hozni, mivel nyilvánvaló, hogy egész összeesküvéssel állnak szemben a hatóságok.

Iró-jubileum.

Hermann Bahr hatvanadik születésnapját vezércikkkel, tárcákkal köszöntik a wieni lapok, hiszen Wienben mindig megbecsülték, vagy inkább tulbecsülték ezt a mozgékony és temperamentumos író. „Le second dans tous les genres”: így definiálták egyszer a XVIII. század irodalmának pápáját, Voltairet és egy kissé illik ez a definíció Hermann Bahrra. Mert Hermann Bahr érdekes és jó publicista, ha abból indul ki valaki hogy egy művészeti kritikus írta ezeket a **vezércikkeket**: és Hermann Bahr érdekes drámaíró vagy érdekes novellista, de csak addig, amíg a — metafizikus mellékfoglalkozása gyánant veszik számba a drámák és novellák írását. Sok mellékfoglalkozása van Hermann Bahrnak és unalmassá nem vált egyetlen mellékfoglalkozásának körében sem, viszont nincsen — főfoglalkozása, nincsen egyetlen olyan terület, ahol saját talaján járna és megnövekednék.

A tehetség igazi sulya, igazi lendülete nincsen meg Bahr műveiben és a szavak jelentésénél gyakran becsülte többre Bahr a szavak csillogásának fényét, vagy érdekes színárnyalatukat. Viszont a talentum másodrendűségét egy bizonyos fokig pótolta azzal, hogy nagy energiával és nagy vehemenciával szállt síkra minden igazi tehetségért: a lírikusokért és a festőkért, az írókért és a színészekért. Mivel Bahr cikkeinek nagy olvasóközönségük volt és ez az olvasóközönség a sulyos tekintély ítélet-mondásaként fogadta Bahr kijelentéseit, ez a fáradhatatlan sorompóba szállás komoly érdem volna akkor, ha Hermann Bahr, tisztán látna a határvonalat, amely elválasztja a feltehetéseket a teljes sulya tehetségektől. Hermann Bahr szemmértéke azonban hosszú pályája alatt mindvégig bizonytalan volt. A wieni szecesszió tulbecsülését magában véve nem szabad szemére vetni Hermann Bahrnak, hiszen ez a festői iskola Bahr szemelattára bontakozott ki és így

érthető, ha őt nem találta meg a tárgyilagos értékelés distanciáját. Azonfelül nem lehet kétségbevonni azt sem, hogy Gustav Klimt képeinek vérszegénysége, mesterköltsége, halvány előkelősége Wien kultúrájának szellemét fejezi ki: és tartja a rokonságot például Hugo von Hoffmannsthal verseivel. Klimt tulbecsülése tehát rendjén volna és csak az nincsen rendjén, hogy Bahr nem tudott különbséget tenni Klimt és nála sokkal erőlenebb epigonjai között. Amennyit tehát Bahr használt a tehetségek propagálásával, hiszen a közönség amugy is hajlamos arra, hogy az epigont fölébe helyezze a mesternek.

„Sok oltár előtt térdelt, sok Istent imádott, sűrűn cserélte az oltárokat, de azért mindig őszinte volt”, mondja Bahrról egyik barátja és ez a jellemzés talál. Hermann Bahr kiapadhatatlanul tudott lelkesedni, lelkesedett nagy értékekért, lelkesedett kis árnyalatokért és néha lelkesedett akkor is, amikor igen nehéz volt megtalálni lelkesedésének okát. „A Volgától a Loire-ig nincsen titka, többé az európai léleknek előttem”: írta egyszer Hermann Bahr és pedig akkor, amikor még innen volt a harmincadik évén. Azóta sem lett szerényebb, de három évtizeden át konzerválta a fiatalság lobbanékony temperamentumát, friss sokoldalúságát, szomjas fogékonyságát és néha rokonszenves — éretlenségét. A titkok mélyére soha nem látott Bahr, noha most a metafizika és a vallás nagy problémáival vette föl a harcot, a katolicizmust akarja újjaépíteni és például a jezsuita-rend mellett tart védőbeszédet. Aki akarja, az megvédhatja őt azzal, hogy a feltűnést keresi, mindig új meglepetésekkel akar közönsége elé lépni és ezért mondja nem egyszer az ellenkezőjét annak, amit várnak tőle: de lehetséges, hogy ezt szándék és megfontoltság nélkül teszi, ösztön és jóhiszeműen. Irodalmi munkásságát nem könnyű összefoglalni, hiszen egy kiesit epés, de nagyon karakterisztikus az a megjegyzés, amely szerint Bahr irodalmi munkássága emlékeztet az olyan bőrröndre, ahol a bőrrönd egyik és másik oldalán Madridtól Jokohamáig megtalálni minden előkelő hotel reklámecédláját. Bahr egyik írása néha olyan távol esik másik írásától, hogy szinte csak repülőgépen lehet megtenni ezt a nagy utat. Ami pedig kimagaslik ebből az irodalmi munkásságból, az inkább a téma szerencsés megválasztásával emelkedik ki, mint különös kvalitásainál fogva, mert Bahr soha nem tudta kiűszöbölni talentumának hiányait.

Utójára akkor választott szerencsésen témát Bahr, amikor a forradalom másnapján megrajzolta a forradalom másnapjának új embereit és megrajzolta a régi emberek átalakulását. Ez a vigjáték végig mulatságos és néha nem csupán mulatságos: így pl. mikor megrajzolta azt a tábornokot, aki nem engedi elsöpörni magát az özönvíz által, megtalálja a rossz dolgok jó oldalait és kétségbeejt vele a sógorát, az öreg udvari tanácsost, mert az nem akar alkudni, nem akar megnyugodni és a rossz dolgoknak is legrosszabb oldalát tartja mindig szem előtt. És mulatságos, sőt több mint mulatságos a tábornok ellenlábasa is, a hadimilliomos, aki akarata ellenére lett hadimilliomossá, a vélet-

len szeszélyéből, tehát nem találja helyét az új szituációban.

Az irodalmi közönségnek nyilván legértékesebb rétegét teszik azok, akik a merev visszautasítás álláspontjára helyezkednek Hermann Bahr írásával szemben és nem fogadják el sem a belletristát, sem az esztétikust, sem a drámaíró, sem a filozófust. Viszont Hermann Bahr az olvaóközönség kevésbé értékes rétegei elé tudott vinni olyan problémákat, amelyek nélküle soha nem hatolhattak volna odáig. Az ilyen problémákat kölesönkerte Bahr és saját szakácsművészetének szabályai szerint tette élvezhetővé publikuma számára. Izlés dolga eldönteni, hogy hasznos volt-e Bahrnak ez a munkája, vagy kártékony.

Sport

A Beeskereki Zseljeznieski Sportklub július 29-én országos atletikai versenyt rendez a következő számokkal:

100, 200, 400, 800, 1500 és ötezer méteres síkfutás.

110 méteres gátfutás.

Magasugrás, távolugrás, hármasugrás és rudugrás.

Diszkoszdobás, gerelyvetés és súlydobás.

Svéd staféta (100, 200, 300 és 400 m.)

Díjak: I. egyesületi nagy plakét, II. díj közép és III. díj kis plakét.

Ezideig Zagrebból tizennégyen, Ljubljanából hatan, Beogradból kilencen, Velika Kikindáról tizenöt, Dzsomboljiról tizenhét és Stara Kanjizáról négyen jelentkeztek.

Ernesztovac—Suplaja Sarča kombinált 6:0 (2:0). Bíró: Mollaug. Az ernesztováciak csatársora kitűnően bizonyult a vehemens és szívós védelem dacára szép goalképességről tett bizonyosságot. A kombinált csapat inkább a védelemre szorított támadásait egymásután szerelte le az állandó fölényben lévő ellenfél. Az ernesztováciak legjobb embere Kuhn Miklós, Tosz József és Zseberan Szvetozár, a beeskereki válogatott volt kapusa. Zseberan 2-szer is kijött a kapuból a labdáért, a védelem azonban mindannyiszor visszavetette a legjobban levezetett labdát is. A mérkőzést szépszámú közönség nézte végig.

Vladimirovac község előjáróságától
1798/1923. szám. 1405

Hirdetmény.

Fenti község előjárósága a folyó évi augusztus hó 10-ik napjának délelőtt 9 órájára kitűzött nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek s azonnali készpénzfizetés mellett elad körülbelül 50 darabból álló s annak idején szivattyus kutakhoz használt s most használaton kívül helyezett, de jó állapotban lévő öntött vasból való csöveket, medencéket, létrákat, kapcsolatokat stb.

Árverezni kívánók ezennel meghívatnak.

Vladimirovac, 1923 július hó 20-án.
Előjáróság.

Eladó ház

szabad kézből, mely all három lakásból. Vétel esetén három utcai szoba és konyha azonnal elfoglalható. 1389
Cím a Torontál kiadóhivatalában.

Nagyobb gőzmalom kellő szakértelemmel rendelkező buzaátvevőt

mielőbbi belépésre keres.
Ajánlatok „Szakértő”
jeligével e lap
kiadóhivatalá-
hoz címez-
zendők.

1401

Figyelem!

Folyó hó 28-án, szombat este Toplice Milan Zmaj Jovina és Gyure Jaksitye utca sarkán levő vendéglőjében táncos egybekötött kolbászesztélyt rendezek, melyre minden jóbarátot és ismerőst ezenel meghívok. Kitűnő ételekről és italokról gondoskodva van-

Tisztelettel

Tenyér Győző
vendéglős.

1403

Jóforgalmu falusi üzlet eladó!

Egy bánati községben eladó vegyeskereskedés gabonarakttárral. A ház áll egy üzlethelyiségből, 2 szoba, konyha, pince és egyéb melléképületekből. Külön épület a gabonarakttár. — — — Ár: 80.000 dinár.

Bővebb felvilágosítást Lévy Mándorné, Bega-vállalat,
Veliki Beeskerek, a főpostával szemben. 1376

Szükségünk van azonnali belépésre egy fiatalabb tisztviselőre, aki a gabonaszakmában jártas és aki a szerb, magyar, német nyelvet bírja.

Írásbeli ajánlatok „Gabonás 120” jelige alatt a kiadóba címezendők. 1398

Asztalosok butorgyárunkban felvétetnek.

1390

Kovini Bank R.-T. Kovin.

Egy jobb házból való fiú 1384

tanoncnak

felvétetik megállapodás szerint

Kohn Dezső aranyműves és ékszerésznél Pupinova ul. 14 (Benó átjáró.)

Ugyanott e szakmába vágó új munkákat, átalakításokat és javításokat elvállalok.

Tört aranyat a leg-

magasabb napi áron

veszek!

A kiadóhivatali telefonja — 21.

A szerkesztőség telefonja 281.

HOFFMANN JÓZSI harmonikaművész

városunkba érkezett és szombaton, július hó 28-án, a BEHRING-féle vendéglő kerthelyiségében (Nicky-u.) csirkepaprikás és kolbászesztélyt egybekötve hangversenyt tart. Jó ételekről és italokról gondoskodik és számos látogatót kér
Behring György, vendéglős.

Veszek

hulladék vörös- és sárgarézet, ólmot és kompozíciót a legmagasabb napiáron. 1350

Kohn Sándor bádogos, Veliki Beeskerek, Temesvári utca 12.

Cérna

200, 400, 500 és 1000 jardos orsón és kártyán
Halászek részére vászoncérna
Cipészek részére barna és fekete géphez és kézimunkához
Nyergesek részére vászoncérna.

Selyemful

10 és 20 méteres, skatulyában.
Vulkán, Panter és Aida jegyű
Conca d'oro, 20 méteres, esomagokban és Bristol jegyű 22 méteres 12/4, 12/5 és 12/6-os.

Horgolócérna

Esmaralda és Alba jegyű 30—90 ig
Színes selyemcérna, fekete és fehér
Derna jegyű zsebkendők és mindennemű rövidáru.

Elad darab-, skatulya- és ládaszámra. — Nagyobb vételnél áruengedmény. — Az árak versenyen kívüliek. — Belföldi rendeléseket postán is lekonyolítjuk. — A kereskedők saját érdeke, minket meglátogatni.

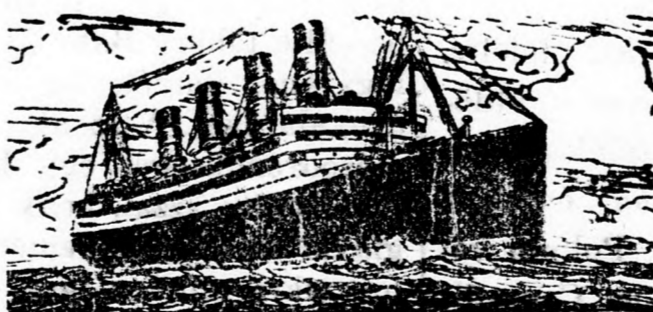
Jov. T. Jankovits

Beograd, Kralj Petar és Zmaja od noćsaja sarkán. 1382

Koninklijke Hollandsche Lloyd, Amsterdam

CUNARD LINIJA

(OSNOVANO 1840)

NAJVEĆI I NAJBRŽI
PAROBRODI

IZRAVNO KNJIŽENJE ZA
SVE DJELOVE
S VIJETA

Vezérképviselő az SHS. állam részére Jugoslavenska Banka D. D. — Fiókképviselő V. Beeskereken: Joe S. Rendulić Svetosavska u. 601/2. sz. (a szerbtemplom mellett).

Délamerikába, Egyesült Államokba és Kanadába!

1360

Allamilag engedélyezett kivándorló iroda mezőgazdasági munkásoknak Sao Paulo államba (Dél-Brazília) való szállítására mérsékelt viteldij mellett!

